Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της απόφασης 2003/17/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με την ισοδυναμία των καλλιεργητικών ελέγχων των σποροπαραγωγικών καλλιεργειών δημητριακών που διενεργούνται στην Ουκρανία και την ισοδυναμία των σπόρων δημητριακών προς σπορά που παράγονται στην Ουκρανία»

[COM(2020) 137 final — 2020/0053 (COD)]

(2020/C 429/35)

Μόνος εισηγητής: ο κ. **Arnold PUECH D'ALISSAC**

Αίτηση γνωμοδότησης	Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 17.4.2020
	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 16.4.2020
Νομική βάση	Άρθρο 43 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη, περιβάλλον
Εγκρίθηκε από το τμήμα	29.6.2020
Εγκρίθηκε από την ολομέλεια	18.9.2020
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	554
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	213/1/4

1. **Ιστορικό και πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**

1.1. Η απόφαση 2003/17/ΕΚ [1] του Συμβουλίου παρέχει ισοδυναμία προς ορισμένες τρίτες χώρες όσον αφορά τους καλλιεργητικούς ελέγχους και την παραγωγή σπόρων προς σπορά ορισμένων ειδών [2].

1.2. Οι εν λόγω διατάξεις που διέπουν τους σπόρους προς σπορά που συγκομίζονται και ελέγχονται στις χώρες αυτές παρέχουν τις ίδιες εγγυήσεις, όσον αφορά τα χαρακτηριστικά των σπόρων προς σπορά και τις ρυθμίσεις για την εξέτασή τους, για την εξασφάλιση της αναγνώρισης των σπόρων προς σπορά, για τη σήμανση και για τον έλεγχό τους.

1.3. Η Ουκρανία δεν περιλαμβάνεται στις τρίτες χώρες που απαριθμούνται στον κατάλογο της απόφασης 2003/17/ΕΚ και, ως εκ τούτου, δεν είναι επί του παρόντος εφικτή η εισαγωγή στην Ευρωπαϊκή Ένωση σπόρων δημητριακών προς σπορά που συγκομίζονται στη χώρα αυτή. Η Ουκρανία έχει υποβάλει αίτημα στην Επιτροπή ώστε οι σπόροι δημητριακών της προς σπορά να καλύπτονται ως ισοδύναμοι από την απόφαση 2003/17/ΕΚ του Συμβουλίου.

1.4. Σε συνέχεια του αιτήματος αυτού, η Επιτροπή προέβη σε εξέταση της ισχύουσας ουκρανικής νομοθεσίας και σε έλεγχο των καλλιεργητικών ελέγχων και του συστήματος πιστοποίησης σπόρων που έχει τεθεί σε εφαρμογή για τους σπόρους δημητριακών προς σπορά στην Ουκρανία. Συνήχθη το συμπέρασμα ότι οι απαιτήσεις της και το σύστημά της που έχουν τεθεί σε εφαρμογή είναι ισοδύναμα με αυτά που υφίστανται στην Ένωση και παρέχουν τις ίδιες εγγυήσεις με το σύστημα της Ένωσης.

1.5. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει να αναγνωριστούν, με απόφαση που θα εκδοθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, οι ουκρανικοί σπόροι ως ισοδύναμοι με τους σπόρους δημητριακών που συγκομίζονται, παράγονται και ελέγχονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

2. **Παρατηρήσεις και συστάσεις**

2.1. Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπό σημείωση τα θετικά αποτελέσματα των ελέγχων που πραγματοποίησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην Ουκρανία σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παραρτήματος ΙΙ της απόφασης 2003/17/ΕΚ, προκειμένου να αναγνωριστεί η ισοδυναμία των νομικών απαιτήσεων και των επίσημων ελέγχων για την πιστοποίηση των σπόρων δημητριακών προς σπορά. Η ΕΟΚΕ σημειώνει, ωστόσο, πως στην έκθεση ελέγχου επισημαίνεται ότι ορισμένα πρότυπα δεν είναι πλήρως ευθυγραμμισμένα με τις απαιτήσεις της

[1] ΕΕ L 8 της 14.1.2003, σ. 10.

[2] Σύμφωνα με τις οδηγίες του Συμβουλίου 66/401/ΕΟΚ (ΕΕ 125 της 11.7.1966, σ. 2298), 66/402/ΕΟΚ (ΕΕ 125 της 11.7.1966, σ. 2309), 2002/54/ΕΚ (ΕΕ L 193 της 20.7.2002, σ. 12) και 2002/57/ΕΚ (ΕΕ L 193 της 20.7.2002, σ. 74).

ΕΕ, ιδίως εκείνα που αφορούν την απόσταση απομόνωσης των πιστοποιημένων σπόρων σόργου, τα οποία είναι χαμηλότερα, την ποικιλιακή καθαρότητα των γονικών σειρών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή υβριδικών σπόρων αραβοσίτου και το ποσοστό σπόρων προς σπορά άλλων ειδών για τους πιστοποιημένους σπόρους αραβοσίτου.

2.2. Η ΕΟΚΕ, σε συνέχεια των προηγούμενων σχετικών γνωμοδοτήσεών της ([3]), εγκρίνει την υπό εξέταση νομοθετική πρόταση, αλλά προτείνει την αναβολή της εφαρμογής της έως τη στιγμή που η ΕΕ θα έχει πλέον αποκτήσει, έπειτα από εκ των υστέρων έλεγχο, τις εγγυήσεις που αποδεικνύουν ότι τα όρια που εντοπίστηκαν στην έκθεση ελέγχου έχουν διορθωθεί, ότι τα πρότυπα παραγωγής στην Ουκρανία είναι πλέον απόλυτα σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΕΕ, ότι δεν υφίσταται αθέμιτος ανταγωνισμός και ότι αποκλείονται τυχόν δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον.

2.3. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με το γεγονός ότι η αναγνώριση της ισοδυναμίας ενδέχεται να ωφελήσει τις εταιρείες παραγωγής σπόρων προς σπορά της ΕΕ που δραστηριοποιούνται στην Ουκρανία, τους δυνητικούς εισαγωγείς σπόρων προς σπορά της ΕΕ από αυτή τη χώρα και τους γεωργούς της ΕΕ, οι οποίοι θα έχουν πλέον πρόσβαση σε ευρύτερο φάσμα σπόρων προς σπορά, αλλά πιστεύει ότι χρειάζεται να επιτευχθεί ένα κατοπτρικό σύστημα ελέγχου των εισαγωγών και να διασφαλιστεί η ίδια προστασία των καταναλωτών από αμφότερες τις πλευρές.

Ο έλεγχος του ανταγωνισμού κρίνεται σκόπιμο να διενεργείται αμφίδρομα, προκειμένου να μην νοθεύονται οι εμπορικοί όροι για τις ευρωπαϊκές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στην επικράτεια της ΕΕ.

2.4. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να τονίσει ορισμένες τεχνικές πτυχές των μεθόδων παραγωγής σπόρων προς σπορά οι οποίες διαφέρουν μεταξύ της Ουκρανίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση σε φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Πράγματι, οι Ουκρανοί παραγωγοί έχουν πρόσβαση, αφενός, σε ένα ευρύτερο φάσμα φυτοπροστατευτικών προϊόντων από ό,τι οι παραγωγοί της ΕΕ και, αφετέρου, σε ορισμένα μόρια τα οποία απαγορεύονται εντός της ΕΕ. Οι εν λόγω αποκλίσεις επιφέρουν στρέβλωση του ανταγωνισμού και ενδέχεται να διευκολύνουν την είσοδο στην επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης προϊόντων που δεν τηρούν τα ενωσιακά υγειονομικά και περιβαλλοντικά πρότυπα. Μεταξύ των πιο αξιοσημείωτων διαφορών μπορεί να επισημανθεί η πρόσβαση σε δραστικές ουσίες που χρησιμοποιούνται στα αγροτεμάχια για την καταπολέμηση των ζιζανίων, όπως η ατραζίνη (που έχει απαγορευθεί στην ΕΕ από το 2003) ή το ακετοχλώριο (που έχει απαγορευθεί στην ΕΕ από το 2012). Εκτός από τις επιπτώσεις στον τομέα της υγείας, η πρόσβαση σε αυτές τις ουσίες —οι οποίες διαθέτουν ευρύ φάσμα δράσης, υπολειμματικό χαρακτήρα, υψηλή τεχνική απόδοση για την καταπολέμηση των ζιζανίων και μειωμένο κόστος— παρέχει στους Ουκρανούς παραγωγούς σαφές ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Όσον αφορά την προστασία από επιβλαβείς οργανισμούς, οι Ουκρανοί παραγωγοί εξακολουθούν να έχουν πρόσβαση σε δραστικές ουσίες της οικογένειας των νεονικοτινοειδών, ορισμένες από τις οποίες είτε έχουν ήδη απαγορευθεί στην ΕΕ, όπως η κλοθειανιδίνη ή η θειαμεθοξάμη, είτε πρόκειται να απαγορευθούν πολύ σύντομα, όπως η θειακλοπρίδη.

2.5. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία απαιτείται η προστασία, η διατήρηση και η ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της Ευρώπης, καθώς και η προστασία της υγείας και της ευημερίας των πολιτών από περιβαλλοντικούς κινδύνους· ως εκ τούτου, η Ουκρανία οφείλει ανυπερθέτως να σταματήσει να χρησιμοποιεί χημικές ουσίες για την παραγωγή σπόρων προς σπορά η χρήση των οποίων έχει απαγορευθεί από την ΕΕ εντός της επικράτειάς της. Η Ουκρανία οφείλει να διασφαλίσει το ίδιο επίπεδο απαιτήσεων με την ΕΕ, να δεσμευτεί ότι θα τηρεί απαρέγκλιτα όλους τους όρους της συμφωνίας του Παρισιού και να επιτρέπει την ετήσια αξιολόγηση των συμφωνιών που έχουν συναφθεί. Είναι αδιανόητο να εξακολουθήσουν να υφίστανται ή να επιτείνονται περαιτέρω οι ανισότητες. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν είναι δυνατόν να επιτραπούν οι σπόροι προς σπορά στην αγορά της ΕΕ.

2.6. Η ΕΟΚΕ έλαβε γνώση της θέσης της Επιτροπής, η οποία θεωρεί ότι η αναγνώριση των διαδικασιών πιστοποίησης για τα εν λόγω προϊόντα αποτελεί μέτρο τεχνικού χαρακτήρα. Ωστόσο, λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω και του γεγονότος ότι το άνοιγμα της αγοράς της ΕΕ στα προϊόντα τρίτων χωρών θα έχει οικονομικό και κοινωνικό αντίκτυπο, η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να προβεί, πριν από τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης, σε εκτίμηση επιπτώσεων προκειμένου να εξακριβωθεί ότι οι Ευρωπαίοι παραγωγοί (κατά την έννοια των γεωργών που ασχολούνται με τον πολλαπλασιασμό και των εταιρειών σπόρων) και, ειδικότερα οι πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, δεν θα επηρεαστούν αρνητικά από αυτό το μέτρο.

2.7. Βάσει αυτής της εκτίμησης επιπτώσεων και δεδομένου ότι η ισχύουσα συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ) με την Ουκρανία δεν εξασφαλίζει δίκαιο εμπόριο με συγκρίσιμα φορολογικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά πρότυπα, καθίσταται επομένως αναγκαίο να επανεξεταστεί εκ προοιμίου η ΣΕΣ και, γενικότερα, η ευρωπαϊκή εμπορική πολιτική με σκοπό την αποφυγή του αθέμιτου ανταγωνισμού. Η εν λόγω επανεξέταση προβλέπεται άλλωστε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της της 16ης Ιουνίου, με την ενδελεχή αξιολόγηση της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ και την έναρξη δημόσιας διαβούλευσης.

2.8. Η διαδικασία αυτή καθίσταται εξαιρετικά σκόπιμη μεταξύ της Ουκρανίας και της ΕΕ στον τομέα των σπόρων αραβοσίτου, όπου το κόστος παραγωγής είναι κατά πολύ χαμηλότερο στην Ουκρανία (π.χ. η διαφορά με το κόστος παραγωγής στη Γαλλία υπολογίστηκε το 2019 σε 26 %). Ο συνδυασμός των συγκεκριμένων αποφάσεων θα είχε ως αποτέλεσμα να τεθούν υπό αμφισβήτηση οι ευρωπαϊκοί κλάδοι πολλαπλασιασμού των σπόρων αραβοσίτου προς σπορά.

([3]) ΕΕ C 74 της 23.03.2005, σ. 55 και ΕΕ C 351 της 15.11.2012, σ. 92.

2.9. Βάσει των διδαγμάτων από την κρίση της νόσου COVID-19, η εξάρτηση από τρίτες χώρες σε έναν τομέα στρατηγικής σημασίας για την επισιτιστική κυριαρχία δεν μπορεί να γίνει δεκτή και πρέπει, ως εκ τούτου, να αντιμετωπιστεί σε πρώιμο στάδιο.

Βρυξέλλες, 18 Σεπτεμβρίου 2020.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Luca JAHIER